

ปัจจัยที่มีผลต่อหนี้สินในระบบของครัวเรือน บ้านสันธาตุ ตำบลศรีเมืองชุม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ดร.จิรภา คัคคักติมาลัย

รองศาสตราจารย์ประจำสำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ: 15 กุมภาพันธ์ 2564

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 19 กุมภาพันธ์ 2564

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 23 มีนาคม 2564

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อหนี้สินในระบบของครัวเรือน บ้านสันธาตุ ตำบลศรีเมืองชุม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการกู้ยืมเงินในระบบของครัวเรือนเกษตรกร และปัจจัยที่มีผลต่อหนี้สินในระบบของครัวเรือนเกษตรกร บ้านสันธาตุ ตำบลศรีเมืองชุม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสอบถามจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่สาย จำกัด บ้านสันธาตุ ตำบลศรีเมืองชุม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่สาย จำกัด จำนวน 136 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 89.71 และเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 10.30 ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปีคิดเป็นร้อยละ 31.62 รองลงมาอายุ 51 – 60 ปีคิดเป็นร้อยละ 29.41 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 41.18 รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนปลายคิดเป็นร้อยละ 36.76 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคิดเป็นร้อยละ 80.15 รองลงมาคือสถานภาพหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 10.29

พฤติกรรมการกู้ยืมเงินในระบบของครัวเรือนเกษตรกร ส่วนใหญ่มีรายจ่ายทั้งหมดต่อเดือนโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง 5,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.44 บาท ปริมาณรายจ่ายทั้งหมดต่อเดือนโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง 10,000 – 15,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 38.97 ปริมาณรายจ่ายทั้งหมดต่อเดือนโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วงน้อยกว่า 5,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 17.65

ปัจจัยที่มีผลต่อหนี้สินในระบบของครัวเรือนเกษตรกร 3 ปัจจัยหลัก พบว่า ในภาพรวมของครัวเรือนเกษตรกร ได้ให้ความสำคัญด้านรายได้มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยความสำคัญถึง 3.95 ซึ่งสิ่งที่มีผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าสำคัญที่สุดคือรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ปัจจัยที่เห็นว่าสำคัญรองลงมา คือ ปัจจัยด้านบริการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.05 และสิ่งที่สำคัญที่สุดในด้านหนี้คือ ระยะเวลาในการผ่อนชำระหนี้ เพราะต้องตระหนักถึงความสามารถในการจ่ายคืน และปัจจัยสุดท้ายที่เห็นว่าสำคัญในระดับปานกลางเช่นเดียวกันนั้น คือปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 2.62 โดยเห็นว่าการมีค่าใช้จ่ายในด้านการอุปโภคบริโภคสูงมีความสำคัญมากต่อภาระหนี้สิน

จากผลการศึกษาปัจจัยเรื่องรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย มีความสำคัญต่อการตัดสินใจก่อหนี้ ทำให้เกิดการตัดสินใจหาแหล่งเงินกู้ เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งภาครัฐสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการแก้ปัญหา เพิ่มรายได้(เพิ่มผลผลิต/เพิ่มคุณภาพ/ยืดอายุผลผลิตฯลฯ) ลดรายจ่าย(จัดทำบัญชี/ช่วยลดต้นทุนต่างๆ/ฯลฯ) ขยายโอกาสให้ความรู้/ข้อกฎหมาย/การเอาเปรียบ) ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้

คำสำคัญ: หนี้สิน ระบบของครัวเรือน

Factors Affecting Systematic Liabilities of Ban San That, Si Mueang Chum Sub-District, Mae Sai District, Chiang Rai Province.

Dr. Jirapha Sakkittimalai

*Associate Professor in School of Accounting,
Chiang Rai Rajabhat University*

Received: 15 February 2021

Revised: 19 February 2021

Accepted: 23 March 2021

Abstract

The Study of Factors Affecting Systematic Debt of Ban San That, Si Mueang Chum Subdistrict, Mae Sai District, Chiang Rai Province. The objective is to study the borrowing behavior in the system of farmer households. And factors affecting the systematic debt of the agricultural households at Ban Santhat, Si Mueang Chum Sub-district, Mae Sai District, Chiang Rai Province. Using questionnaires from members of Mae Sai Agricultural Cooperative Limited, Ban San That, Si Mueang Chum Sub-district, Mae Sai District, Chiang Rai Province. From the members of Mae Sai Agricultural Cooperative Limited amounted to 136 samples. The statistics used for data analysis are mean and standard deviation. Found that most of them were male, 89.71% and female, 10.30%. Most of them were aged 41-50 years, accounting for 31.62%, followed by age 51-60 years, representing 29.41%. Primary education accounted for 41.18 percent, followed by high school, 36.76 percent, most of whom had marital status, accounting for 80.15 percent, followed by divorce status 10.29 percent.

Borrowing behavior in the agricultural household system Most of them had total expenditures per month on average in the range of 5,000-10,000 baht or 40.44 percent. The average monthly total expenditure was in the range of 10,000 - 15,000 baht or 38.97 percent. Range less than 5,000 baht, equivalent to 17.65 percent

As for the factors affecting the debt in the system of agricultural households, 3 main factors were found that in the overall picture of agricultural households. Has given the greatest importance to income The mean of significance of 3.95, which the respondents saw as the most important is income that is not enough for expenses. The second most important factor is the service factor. The mean is 2.05.

The most important thing in debt is Duration of repayment Because they must be aware of their ability to pay back and the last factor, which is considered to be important at the same moderate level The cost factor was the total average of 2.62, with the view that high consumption expenditure was very important to the debt burden.

From the study results, factors of income are not enough with expenditures. It is important to make debt decisions. Resulting in a decision to find a loan source to use in life Which the government can use information to solve problems Increase income (increase productivity / increase quality / extend product life, etc.), reduce expenses (prepare accounting / help reduce costs / etc.), expand opportunities (educate / legalize / take advantage) to people in the area.

Keywords: Liabilities, Household Debt System

บทนำ

กองทุนหมู่บ้านเกิดขึ้น เมื่อ วันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ.2544 สมัย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ให้กำเนินนโยบายขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศที่กำลังชะลอตัวภายใต้ชื่อ “โครงการกองทุนหมู่บ้าน” เริ่มจากจำนวนกอง 7,125 กองทุน กองทุนละ 1 ล้านบาท หรือหมู่บ้านละ ล้าน เป็นโครงการที่ทำหน้าที่จัดสรรสินเชื่อระดับย่อยให้แก่กลุ่มคนที่มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบน้อยกว่าคนทั่วไป เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานราก พัฒนาคุณภาพชีวิต และบรรเทาปัญหาความยากจนของประเทศ ซึ่งโครงการนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การขาดแคลนเงินทุนเป็นสาเหตุหนึ่งของความยากจน ดังนั้นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหา คือ การขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยรัฐบาลยุคดังกล่าวเชื่อว่าผู้กู้จะสามารถอาศัยเงินทุนนำพาให้ตัวเองหลุดพ้นจากความยากจนได้ นโยบายนี้ทำให้เกิดแหล่งเงินหมุนเวียนแก่คนในท้องถิ่น ไม่ให้พึ่งพาแหล่งเงินกู้จากระบบ ที่อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าหลายสิบเท่า ซึ่งการกู้ยืมเงินสามารถช่วยให้ครัวเรือนมีความสามารถในการรักษาระดับการบริโภคให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมได้ หนี้ครัวเรือนของไทยที่เกิดจากการกู้ยืมเงินต่างๆ มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัญหาหนี้สินคนบ้านสันธาตุ ตำบลศรีเมืองชุม ถือเป็นปัญหาหลักของชุมชน เนื่องจากปัจจัยที่มีต่อการเกษตร เช่น สภาพอากาศ น้ำ ดิน ไม่เอื้อต่อการเกษตรผลผลิต ราคาผลผลิตตกต่ำ ตลอดจนภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือน จึงเกิดภาระหนี้สิน ส่งผลให้มีปัญหาในวันกำหนดจ่าย จึงเกิดการต่อดอกเบี้ยมีค่าดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ปัญหาหนี้สินของครัวเรือนที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆนั้นถึงแม้ว่าจะเป็นปัญหาเพียงแค่ระดับครัวเรือน แต่สามารถส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ กล่าวคือ ถ้าหากครัวเรือนสะสมหนี้เพิ่มขึ้นจนถึงระดับที่สูง จะทำให้ความสามารถในการบริโภคของครัวเรือนลดลงด้วย นำมาซึ่งมาตรฐานการครองชีพที่ต่ำลง เกิดปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน ผลกระทบต่อเนื่องที่อาจจะตามมาคือความเครียดปัญหาครอบครัว การฆ่าตัวตาย และสร้างปัญหาให้สังคมในที่สุด และการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อหนี้สินในระบบของครัวเรือนเกษตรกรนี้ จะเป็นแนวในการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาที่ก่อให้เกิดหนี้ และพัฒนามาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการค้างชำระหนี้สินของกองทุนหมู่บ้าน บ้านสันธาตุ
2. เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อหนี้สินของกองทุนหมู่บ้าน บ้านสันธาตุ
3. เพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือนของชาวบ้าน

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดประชากร คือ สมาชิกออมทรัพย์หมู่บ้าน บ้านสันธาตุ ตำบลศรีเมืองชุม อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงรายทั้งสิ้น 206 ครัวเรือน วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของ Yamane กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดได้จะทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (quota sampling) ตามลำดับ โดยกำหนดขนาดหรือสัดส่วนตามลักษณะกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มสมาชิก ออมทรัพย์หมู่บ้าน บ้านสันธาตุ ตำบลศรีเมืองชุม อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย จนได้จำนวน 136 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม จำนวน 136 ชุด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วนได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ ประเภทของการประกอบอาชีพเกษตรกร รูปแบบการทำการเกษตรของครัวเรือน อาชีพเสริม รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนโดยเฉลี่ย รายได้รายครัวเรือนต่อเดือนโดยเฉลี่ย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการค้างชำระหนี้สินของกองทุนหมู่บ้าน บ้านสันธาตุ ตำบลศรีเมืองชุม อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ซึ่งจะสอบถามเรื่องต่างๆ ดังนี้ ปริมาณรายจ่ายทั้งหมดต่อเดือนโดยเฉลี่ย แหล่งการกู้ยืมเงิน จำนวนหนี้สิน อัตราดอกเบี้ย จำนวนครั้งที่เคยกู้ยืมเงินในระบบ ระยะเวลาในการผ่อนชำระหนี้ วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงิน ปัญหาที่ได้รับจากการกู้ยืมเงินในระบบหลังจากกู้ยืมเงิน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อหนี้สินของกองทุนหมู่บ้าน บ้านสันธาตุ ตำบลศรีเมืองชุม อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ซึ่งเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านรายได้ เป็นรายรับที่ครัวเรือนเกษตรได้รับ ได้แก่ รายได้ไม่เพียงพอ จำนวนแหล่งรายได้น้อย จำนวนผู้หารายได้ในครัวเรือนมีน้อยราย ความถี่ในการได้รายรายได้น้อย

3.2 ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย เป็นรายจ่ายที่ครัวเรือนเกษตรต้องใช้จ่ายออกไป ได้แก่ การมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคสูง การมีค่าลงทุนทางด้านการเกษตรสูง การมีค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาสูง การมีการกู้ยืมเงินมากเกินไปจึงต้องกู้จากแหล่งหนึ่งเพื่อไปใช้อีกแหล่งหนึ่ง การมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ต้องรับผิดชอบมาก การมีค่าที่อยู่อาศัยสูง

3.3 ปัจจัยด้านการบริการ เป็นบริการเพื่อเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่ผู้กู้ยืมเงิน ได้แก่ การเข้าถึง บริการง่าย มีความสะดวกรวดเร็ว ไม่ต้องมีเอกสารหรือหลักฐานในการค้ำประกัน ระยะเวลาในการผ่อนชำระหนี้ยาว อัตราดอกเบี้ยต่ำ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ที่ 1 ใช้สถิติแบบพรรณนา อธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่ได้รวบรวมได้ โดยนำเสนอเป็นตารางแจกแจงความถี่ อัตราร้อยละ โดยแสดงเป็นตารางและ

อธิบายเชิงพรรณประกอบ วัตถุประสงค์ที่ 2 ให้ตอบแบบสอบถามเลือกปัจจัยที่เห็นว่ามีความสำคัญมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุดต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกู้ยืมเงินในระบบ โดยผู้ศึกษาได้นำระดับความสำคัญมาให้คะแนน โดยเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวัดความคิดเห็นแบบ Linkert scale โดยกำหนดการให้คะแนนคำตอบดังนี้

ผลการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อหนี้สินในระบบของครัวเรือน บ้านสันธาตุ ตำบลศรีเมืองชุม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการกู้ยืมเงินในระบบและวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อหนี้สินในระบบของครัวเรือนบ้านสันธาตุ ตำบลศรีเมืองชุม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ ประเภทของการประกอบอาชีพเกษตรกรรม รูปแบบการทำการเกษตรของครัวเรือน อาชีพเสริม รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนโดยเฉลี่ย รายได้ครัวเรือนต่อเดือนโดยเฉลี่ย

ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 89.71 และรองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30

ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 31.62 รองลงมา คืออายุ 51 – 60 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 29.41 อายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 14.71 อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 และ อายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.76

ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 41.18 รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 36.76 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 9.56 ไม่ได้เรียน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.82 อนุปริญญา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.21 และ ปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.47

ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 136 คน ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 80.15 รองลงมาคือ สถานภาพหย่าร้าง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 10.29 และสถานภาพโสด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 9.56

ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 คน จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 38.24 รองลงมา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 คน จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 36.03 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 2 คน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 13.24 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 8.09 และ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 คน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.41

เมื่อพิจารณาจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ 1 คน จำนวน 59 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 43.38 รองลงมา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ 3 คน จำนวน 39 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 28.68 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ 2 คน จำนวน 35 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 25.74 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ 4 คน จำนวน 3 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 2.21 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ไม่มี ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ 1 คน จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 47.79 รองลงมา คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ 2 คน จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 35.29 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ 3 คน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 13.24 และ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.68

ส่วนใหญ่มิได้แหล่งรายได้จากการทำนา จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 84.56 รองลงมา แหล่งรายได้จากการทำไร่ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 7.35 แหล่งรายได้จากการทำสวน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.42 และ แหล่งรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.76

ส่วนใหญ่มิรูปแบบการทำเกษตรแบบใช้สารเคมี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 95.59 รองลงมา การทำเกษตรทางเลือก (เกษตรปลอดภัย/เกษตรปลอดสารพิษ) จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.41 และ การทำเกษตรยั่งยืน

ส่วนใหญ่มิมีอาชีพเสริมครัวเรือน จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 97.06 และ ในกรณีที่มีครัวเรือนมีอาชีพเสริมมีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.94 โดยอาชีพเสริมส่วนใหญ่ของครัวเรือนคือ ค้าขาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.47 รองลงมา คือ รับจ้าง/แรงงาน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.74 และ ช่าง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.74

ส่วนใหญ่มิรายได้ส่วนบุคคลโดยเฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 52.94 รองลงมา คือ น้อยกว่า 5,000 บาท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 18.38 รายได้ส่วนบุคคลโดยเฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 14.71 และ รายได้ส่วนบุคคลโดยเฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.97

ส่วนใหญ่มิรายได้ครัวเรือนต่อเดือนโดยเฉลี่ย 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 59.56 รองลงมา คือ รายได้ครัวเรือนต่อเดือนโดยเฉลี่ยน้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 22.06 รายได้ครัวเรือนต่อเดือนโดยเฉลี่ย 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 และ รายได้ครัวเรือนต่อเดือนโดยเฉลี่ย 30,000 – 40,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.74

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการกู้ยืมเงินในระบบของครัวเรือน บ้านสันธาตุ ตำบลศรีเมืองชุม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งจะสอบถาม ปริมาณรายจ่ายทั้งหมดต่อเดือนโดยเฉลี่ย ปัญหาที่ได้รับการกู้ยืมเงินในระบบหลังจากกู้ยืมเงินดังนี้

ส่วนใหญ่มีปริมาณรายจ่ายทั้งหมดต่อเดือนโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 40.44 รองลงมา คือ ปริมาณรายจ่ายทั้งหมดต่อเดือนโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง 10,000 – 15,000 บาท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 38.97 ปริมาณรายจ่ายทั้งหมดต่อเดือนโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง น้อยกว่า 5,000 บาท จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 และ ปริมาณรายจ่ายทั้งหมดต่อเดือนโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง 15,001 – 20,000บาท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.94

ส่วนใหญ่กล่าวว่าหนี้สินเป็นปัญหา จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 66.18 และมีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 33.82 กล่าวว่าหนี้สินไม่ถือเป็นปัญหา เนื่องจากสามารถรับผิดชอบกับจำนวนเงินที่กู้มาได้

นอกจากนี้จำนวน 46 คน ที่กล่าวว่าหนี้สินเป็นปัญหานั้น เนื่องมาจาก ต้องกู้เงินจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 56.52 รองลงมา คือ เนื่องมาจาก ไม่มีเงินมาใช้หนี้ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 26.09 และ ปัญหาทำให้เครียด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 17.39

ส่วนใหญ่มีปริมาณรายจ่ายทั้งหมดต่อเดือนโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง 5,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.44 นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่า หนี้สินเป็นปัญหาในการใช้ชีวิต ร้อยละ 33.82 และปัญหาที่พบตามมาจากการมีหนี้ คือ ต้องกู้เงินจากแหล่งหนึ่งไปยังแหล่งอื่นไปเรื่อยๆ คิดเป็นร้อยละ 56.52

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้สินในระบบของครัวเรือน บ้านสันธาตุ ตำบลศรีเมืองชุม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ดังนี้

3.1 รายได้ เป็นรายรับที่ครัวเรือนได้รับ ได้แก่ รายได้ไม่เพียงพอ จำนวนแหล่งรายได้น้อย จำนวนผู้หารายได้ในครัวเรือนมีน้อยราย ความถี่ในการได้รับรายได้น้อย

3.2 ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย เป็นรายจ่ายที่ครัวเรือนต้องใช้จ่ายออกไป ได้แก่ การมีค่าใช้จ่าย ในการบริโภคสูง การมีค่าลงทุนทางด้านการเกษตรสูง การมีค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาสูง มีการกู้ยืมเงินมากเกินไปจึงต้องกู้จากแหล่งหนึ่งเพื่อไปใช้อีกแหล่งหนึ่ง การมีจำนวนสมาชิกใน ครัวเรือนที่ต้องรับผิดชอบมาก

3.3 ปัจจัยด้านการบริการ เป็นบริการเพื่อเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่ผู้กู้ยืมเงิน ได้แก่ การเข้าถึงบริการง่าย มีความสะดวกรวดเร็ว ไม่ต้องมีเอกสารหรือหลักฐานในการค้ำประกัน ระยะเวลาในการผ่อนชำระหนี้สั้นยาว อัตราดอกเบี้ยต่ำ

ปัจจัยด้านรายได้

พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านรายได้ดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.95 มีรายละเอียดดังนี้

1.รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านรายได้ดังกล่าวอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.42

2.แหล่งรายได้น้อย พบว่า ครั้วเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านรายได้ดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.98

3.จำนวนผู้หารายได้ในครั้วเรือนมีน้อย พบว่า ครั้วเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านรายได้ดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 5.30

4.ความถี่ในการได้รับรายได้น้อย พบว่า ครั้วเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านรายได้ดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.43

ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย

พบว่า ครั้วเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านรายได้ดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.62 มีรายละเอียดดังนี้

1.การมีค่าใช้จ่ายด้านอุปโภคบริโภคพบว่า ครั้วเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.24

2.การมีต้นทุน/ค่าใช้จ่ายการเกษตรสูงพบว่า ครั้วเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.67

3.การมีค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาสูงพบว่า ครั้วเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านรายได้ดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.72

4. การมีการกู้ยืมเงินมากเกินไปจึงต้องกู้จากแหล่งหนึ่งไปอีกแหล่งหนึ่ง พบว่า ครั้วเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านรายได้ดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.59

5. การมีสมาชิกในครั้วเรือนที่อยู่ในวัยพึ่งพิงจำนวนมาก พบว่า ครั้วเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านรายได้ดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.24

6. การมีค่าเช่าบ้าน พบว่า ครั้วเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านรายได้ดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 1.24

ปัจจัยด้านบริการ

พบว่า ครั้วเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านบริการดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.05 มีรายละเอียดดังนี้

1.การเข้าถึงบริการง่าย พบว่า ครั้วเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านรายได้ดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.98

2. มีความสะดวกรวดเร็ว พบว่า ครั้วเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านรายได้ดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.55

3. การได้รับเงินตามจำนวนที่ต้องการ พบว่า ครั้วเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านรายได้ดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.21

4. ไม่มีเอกสารหรือหลักฐานค้ำประกันพบว่า ครุฑเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านรายได้ดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 1.84

5. ระยะเวลาในการผ่อนชำระหนี้ พบว่า ครุฑเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านรายได้ดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 1.57

6. อัตราดอกเบี้ยต่ำ พบว่า ครุฑเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านรายได้ดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 1.16

ปัญหาและอุปสรรคของครุฑเรือนเกษตรกร สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ค่าจ้างแรงงานในการทำ เกษตรส่วนใหญ่มีอายุมาก ไม่สามารถการเกษตรเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนทางการผลิตสินค้าเกษตรสูงด้วย เนื่องมาจากใช้กำลังแรงงานจากตนเองได้ ก่อให้เกิดการกู้หนี้ยืมสิน

2. พ่อค้าคนกลางที่รับซื้อผลผลิตทางการเกษตรกดราคาเกษตรกรรายย่อยเป็นอย่างมากเกษตรกรรายย่อยไม่สามารถปฏิเสธการขายได้ เพราะหากไม่ขายผลผลิตก็จะเน่าเสียเป็นผลต่อเนื่องทำให้มีเงินไม่เพียงพอในการไปชำระหนี้

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อหนี้สินในระบบของครุฑเรือน บ้านสันธาตุ ตำบลศรีเมืองชุม อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ปัญหาเรื่องรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายมากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาปัจจัยด้านการบริการ เช่น การเข้าถึงบริการ อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาในการผ่อนชำระหนี้ และนอกจากนั้นปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย เช่น ค่าใช้จ่ายในบ้านสูง มีต้นทุนทางการเกษตรสูง เมื่อคำนวณค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักออกมา พบว่า ปัจจัยด้านรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายมีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจก่อนหนี้ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ วารุณี ศรีชัย (2555) พบว่าเกษตรกร ตำบลน้ำดิบ อำเภอบางขาง จังหวัดลำพูน จะคำนึงถึงปัจจัยด้านรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ทำให้เกิดการตัดสินใจหาแหล่งเงินกู้เพื่อเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินชีวิต

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ส่งเสริม/สร้างการรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อเจรจาต่อรองด้านราคาผลผลิตและต้นทุนวัสดุ
2. ให้ความรู้ทางการตลาดในการระบายผลผลิต ให้ทันฤดูกาล
3. ให้ความรู้ในการยืดอายุผลผลิต ป้องกันการเน่าเสีย
4. หน่วยงานทางภาครัฐ เข้าช่วยส่งเสริมดูแล รวมถึงข้อกฎหมาย สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้
5. ให้ความรู้ในการจัดทำบัญชีครุฑเรือนอย่างเป็นรูปธรรมและแพร่หลาย เรียนรู้การเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย ขยายโอกาส

เอกสารอ้างอิง

- นิพนธ์ ดิขวงศ์. 2546. การบริหารกองทุนหมู่บ้านเขตตำบลเมืองเส้น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เบญจมาภรณ์ อมรเลิศพานิช. (2551). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการก่อหนี้ของครัวเรือนในภาคเหนือของ
ประเทศไทย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วารุณี ศรีชัย. (2555). ปัจจัยที่ก่อให้เกิดหนี้สินเกษตรกร ตำบลน้ำดิบ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน.
เชียงใหม่ : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อิสยาห์พร อินทวัน. (2555). ปัญหาหนี้สินเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.